

§ 79

Dnr 2019/00333

Riktlinjer för rökfri arbetstid

Kommunstyrelsens beslut

1. Rökfri arbetstid ska gälla för medarbetare och förtroendevalda inom Smedjebackens kommunkoncern.
2. Upprättat förslag till riktlinjer för rökfri arbetstid för medarbetare och förtroendevalda inom Smedjebackens kommunkoncern godkänns.
3. 50 000 kronor anslås från kommunstyrelsens föreningsbidrag till personalföreningen för rökavvänjningsarbete.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Sedan 1 juli 2019 gäller en ny lag i Sverige inom tobaksområdet, lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Den nya lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och förbjuder rökning i miljöer och på platser dit allmänheten har tillträde. Syftet är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och andra liknande produkter. Lagen ska bidra till att minska bruket av tobak och tobaksrelaterade produkter och därmed stärka möjligheterna att nå regeringens mål om ett rökfritt Sverige till år 2025. Det innebär att rökningen i befolkningen ska minska till mindre än fem procent. Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har ställt sig bakom målet.

På Folkhälsomyndighetens webbplats framgår vilka produkter som omfattas av lagen.

Varför rökfri arbetstid inom Smedjebackens kommun?

Sveriges kommuner och landsting har, tillsammans med arbetsmarknadens parter centralt, sedan november 2006 uppmuntrat medlemmarna om att fatta beslut om rökfri arbetstid. Den svenska Tobakslagen som antogs 1993 reglerar bland annat arbetsgivarens ansvar för att ingen arbetstagare, mot sin vilja, ska utsättas för tobaksrök där arbetstagaren är verksam.

Arbetet med rökfri arbetsmiljö och arbetstid har alltid utgått från det positiva med att slippa tobaksröken, såväl den egna tobaksröken som från andra som röker. Det har inte varit avsikten att peka ut personen som röker utan utgångspunkten har varit att undvika situationer där röken utgör ett problem.

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av antalet kommuner med beslut om rökfri/tobaksfri arbetstid.

ÅR	2007	2009	2011	2014	2015
RÖKFRI	23	63	139	201	216
TOBAKSFRI		5	12	16	26

Tabell: Utvecklingen av antalet kommuner med beslut om rökfri/tobaksfri arbetstid.

Källa: Tobaksprevention i kommuner och landsting – Lägesbeskrivning juni 2016.

Kommunen är en viktig aktör för att det lokala tobaksförebyggande arbetet ska bedrivas och fungera. Kommunen är också ansvarig för många verksamheter där tobaksfrågan på olika sätt är angelägen att arbeta med. Två viktiga områden är barn- och ungdomsverksamhet samt vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Kommunen ansvarar för tillsynen för rökfria serveringar, rökfria skolgårdar och tobaksförsäljning. Kommunen är även en stor arbetsgivare med många medarbetare och inom flera av verksamheterna arbetas med hälsofrågor. I denna egenskap har kommunen både ansvar och möjlighet att bidra till ett minskat tobaksbruk.

Smedjebackens kommun ska uppfattas som en attraktiv och hälsofrämjande kommun med friska och hälsosamma arbetsplatser. Genom ett beslut om rökfri arbetstid för medarbetare och förtroendevalda skapas hälsofrämjande arbetsmiljöer och verksamheter. Genom beslutet bidrar kommunen även till bättre folkhälsa samt målet om ett rökfritt Sverige 2025.

Arbetet med att ta fram förslag till riktlinjer för rökfri arbetstid har samverkats i den centrala samverkansgruppen vid möte den 12 juni 2019.

Yrkanden

Johan Persson (SD) yrkar att ärendet återremitteras för ytterligare handläggning.

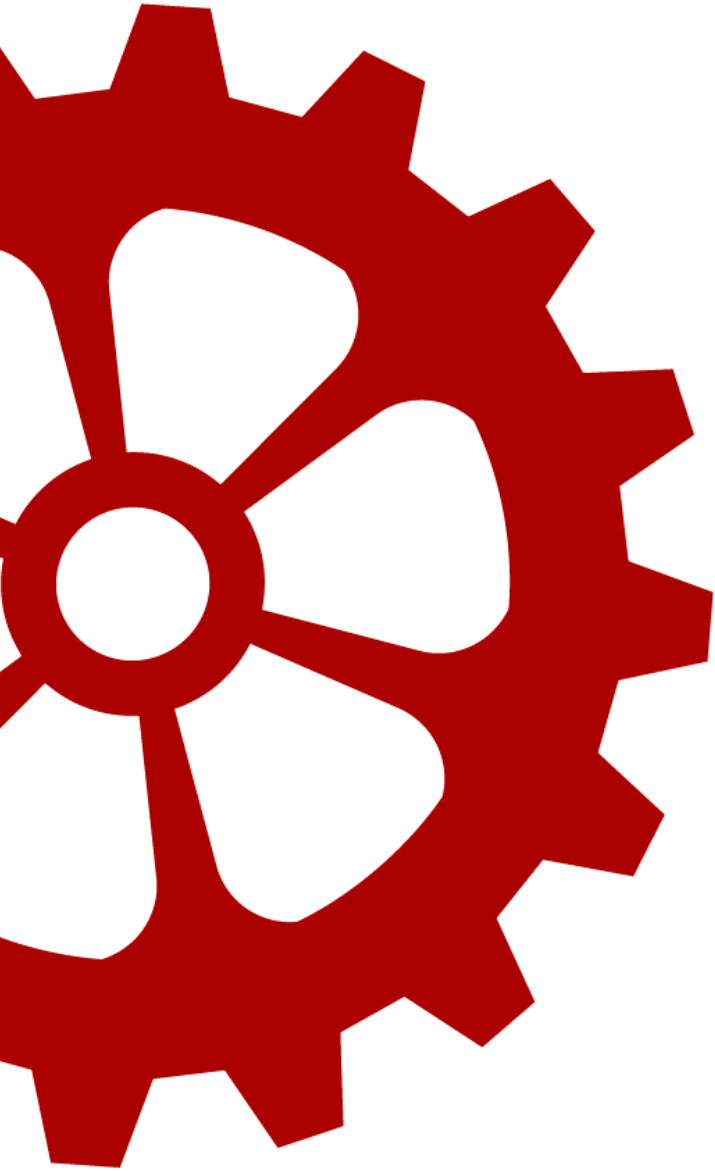
Jan Tholerus (C) och Åsa Engberg (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Efter framställd proposition om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras förklarar ordförande att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen bifaller kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Johan Persson (SD) och Pia Johansson (SD).

RIKTLINJER för rökfri arbetstid

SMEDJEBACKEN
Smedjebackens kommun

Rökfri arbetstid i Smedjebackens kommun

Syfte

Smedjebackens kommun ska uppfattas som en attraktiv och hälsofrämjande kommun med friska och hälsosamma arbetsplatser. Denna riktlinje är ett steg på vägen i ett hälsofrämjande arbete vars syfte är att skapa rökfria miljöer och att ingen ska utsättas för passiv rökning i kommunens verksamheter.

Mål

Genom en rökfri arbetstid för medarbetare och förtroendevalda bidrar Smedjebackens kommun till Sveriges Kommuner och Landstings mål om ett rökfritt Sverige 2025.

Lagreglering

Den nya tobakslagen (2018:2088), som börjar gälla 2019-07-01, syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter.

I tobakslagens 6 kap. 2§ anges att rökning är förbjuden

1. i lokaler avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom samt på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem,
2. i lokaler som är avsedda för hälso- och sjukvård,
3. i lokaler som är avsedda för gemensamt bruk i bostäder och inrättningar med särskild service eller vård,
4. på färdmedel i inrikes kollektivtrafik eller i lokaler och andra utrymmen som är avsedda att användas av den som reser med sådana färdmedel och på motsvarande områden utomhus,
5. i restauranger och på andra serveringsställen,
6. i andra lokaler än sådana som avses i 1–5 när en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning som avses i [2 kap.1–3 §§ordningslagen \(1993:1617\)](#) anordnas och i lokaler som är avsedda att användas av den som deltar i sammankomsten eller tillställningen,
7. i andra lokaler än sådana som avses i 1–6 om allmänheten har tillträde till lokalerna,
8. på inhägnade platser utomhus huvudsakligen avsedda för idrottsutövning,
9. på lekplatser som allmänheten har tillträde till, och
10. vid entréer till sådana lokaler och andra utrymmen som avses i 1–7 som allmänheten har tillträde till.

Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, vattenpipor, rökning av örtprodukter och produkter som motsvarar rökning men inte innehåller tobak. Den som äger eller förfogar över lokalen ansvarar för att bestämmelserna följs genom att informera om rökförbudet (6 kap.8-9§§) Arbetsgivaren har ett ansvar för medarbetare som inte vill utsättas för tobaksrök mot sin vilja, där medarbetaren arbetar (6 kap. 10§).

Riktlinjer

Rökfri arbetstid innebär att medarbetare inom Smedjebackens kommun inte röker under arbetstid. Som arbetstid räknas den tid man arbetar eller har paus. Lunch räknas inte som arbetstid, ska man röka på lunchen och uppbar arbetskläder från arbetsgivaren ska man byta om till andra kläder. Vid schemalagd pedagogisk måltid eller vid måltidsuppehåll får man inte röka då den tiden räknas som arbetstid.

Rökfri arbetstid för förtroendevalda innefattar all den tid som en förtroendevald har rätt till ersättning enligt gällande arvodesreglemente, det vill säga all tid som en förtroendevald medgettts närvarorätt i uppdrag för Smedjebackens kommun. Det innebär all ersättningsberättigad tid inklusive pauser men exklusive lunchraster/måltidsrast.

Man får inte röka i kommunens lokaler eller på arbetsplatserna. Det är inte heller tillåtet att röka i närområdet av kommunens lokaler eller arbetsplatser, detta för att minska risken för passiv rökning för de som passerar. Rökning får inte heller ske i kommunens tjänstebilar. Arbetar man utomhus så gäller rökfri arbetstid även då.

Kommunen som arbetsgivare har, genom ansvariga chefer, ett ansvar att informera och föra en dialog med medarbetarna på arbetsplatsträffar eller i medarbetarsamtal om att vi har en rökfri arbetsplats.

När ny personal rekryterats ska de informeras om att alla kommunens arbetsplatser och närområden är rökfria för att skapa förståelse för den målsättning som kommunen har för en rökfri arbetsplats.

Vilken hjälp finns att få för medarbetare som vill sluta röka?

- Sluta röka-linjen 020-84 00 00 är kostnadsfri att ta hjälp av.
- Vårdguidens app Rökfri finns att ladda ner och få stöd ifrån. En personlig coach som följer dig i mobilen/surfplattan.
- På apoteket kan du få hjälp med diverse läkemedel, tuggummi, eller plåster och med hjälp av deras klippkort kan du även få rabatt på diverse läkemedel för rökning.

Frågor och svar

Vad innebär rökfri arbetstid?

Rökfri arbetstid innebär att arbetstiden, det vill säga den tid du arbetar eller har paus, är rökfri. Det gäller alla anställda i Smedjebackens kommun. Lunchrasten räknas inte in i arbetstiden och är därmed undantagen. Rökning på lunchrasten ska ske på ett sådant avstånd från kommunens lokaler eller områden så att röken inte orsakar besvär för andra, till exempel vårdtagare, brukare, elever, besökare, förtroendevalda och medarbetare.

Rökfri arbetstid gäller också för all den tid som en förtroendevald har rätt till ersättning enligt fastställt reglemente.

Rökning är inte tillåten i närheten av entréer till kommunens lokaler, i kommunens fordon eller i kommunens verksamheter.

Vad är syftet med att jag ska vara rökfri på arbetsplatsen?

Smedjebackens kommun ska uppfattas som attraktiv och hälsofrämjande kommun med friska och hälsosamma arbetsplatser. Denna riktlinje är ett steg på vägen i ett hälsofrämjande arbete vars syfte är att skapa rökfria miljöer och att ingen ofrivilligt ska utsättas för passiv rökning i kommunens verksamheter.

Omfattas snus av beslutet?

Nej, beslutet gäller endast rökning.

Får jag ta ledigt under dagen, exempelvis flexa ut om jag vill röka?

Nej, det är inte tillåtet att använda flexetid för att röka.

Måste jag byta om för att röka?

Om arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder måste du byta om för att röka på din obetalda rast.

Jag har schemalagt måltidsuppehåll/pedagogisk lunch istället för lunchrast. När får jag röka?

Måltidsuppehåll och pedagogisk lunch räknas som arbetstid och därmed gäller rökfri arbetstid.

Jag arbetar kvällar och nätter, är det tillåtet att röka då?

Rökfri arbetstid gäller även under kvällar och nätter.

Jag arbetar enbart utomhus, gäller rökfri arbetstid även för mig?

Ja, rökfri arbetstid gäller även utomhus.

Kan arbetsgivaren tvinga mig att sluta röka?

Nej, att sluta röka är ett personligt beslut. Det är inte förbjudet att vara rökare som anställd i Smedjebackens kommun, men det är inte tillåtet att röka under arbetstid.

Vad händer om jag inte följer beslutet?

Rökfri arbetstid är en av arbetsgivaren upprättad ordningsregel som du som anställd är skyldig att följa.

Varför får jag inte röka e-cigarett?

Innehåll och hälsoeffekter kring e-cigarett är i dagsläget okänd. E-cigarett är mycket lika vanliga cigaretter och kan därför i rökfria miljöer göra det mycket svårt att se till att rökförbudet följs.

Kan jag få hjälp med rökavvänjningsstöd från arbetsgivaren?

Kommunen har en personalförening (Smeden) som har till uppgift att främja god hälsa hos våra medarbetare. Lämna gärna förslag till personalföreningen hur de skulle kunna stötta dig i din rökavvänjning! Ytterligare förslag där du kan få hjälp med din rökavvänjning är genom "Sluta-röka-linjen", Vårdguidens app Rökfri, din Vårdcentral eller Apoteket.

Arbetsgivaren följer skatteverkets regler kring friskvård och ersätter inte kostnader för nikotinavvänjningsprodukter.

Vad gäller för förtroendevalda i Smedjebackens kommun?

Rökfri arbetstid gäller för all den tid som en förtroendevald har rätt till ersättning enligt fastställt reglemente.